

نگرشی نو به تاریخ صدر اسلام

دکتر حسن مجربی

(عضو هیئت علمی دانشگاه انتظامی امین)

انتشارات مدید

تهران، ۱۳۹۸

سرشناسه	: مجری، حسن، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: شرحی بر به تاریخ صدر اسلام/حسن مجری.
مشخصات نشر	: تهران: مدد، ۱۳۷۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۰ ص؛ ۱۴/۲۱/۳۳ م.
شابک	: 978-622-6376-14-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۶-۲۱۰
موضوع	: محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۳ هجری از هجرت - ۱۱ ق.
موضوع	: Muhammad, Prophet, d. 632
موضوع	: اسلام -- تاریخ -- از آغاز تا شهادت امیرالمؤمنین.
موضوع	: Islam -- History -- To 661
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ن ۲۵ م ۱۴ / BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۰۰۹۲۱

نام کتاب: نگارشی نوبه تاریخ صدر اسلام

نویسنده: حسن مجربی

ویرایش، تصحیح و امور فنی

نشر مدید

چاپ: اول، ۳۸

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: ناژو

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۷۶-۱۴-۳

مَدید

تلفن: ۶۶۵۶۵۶۹

www.madidpub.ir madidpub@gmail.com

حق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است

فهرست به

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: معرفی و نقد منابع تاریخ صدر اسلام
۱۳	منابع تاریخ اسلام
۱۶	سیره نگاری
۲۳	فصل دوم: عربستان قبل از اسلام
۲۳	
۲۵	موقعیت جغرافیایی شبه جزیره عربستان
۲۷	قبایل معروف شبه جزیره عربستان
۲۹	اوضاع عمومی و اجتماعی
۳۲	اوضاع دینی شبه جزیره عربستان
۳۳	علل و ریشه های بت پرستی در شبه جزیره عربستان
۳۵	اوضاع ادیان در شبه جزیره عربستان
۳۹	حنیف (اثین حضرت ابراهیم(ع))
۴۱	اثین مجوس
۴۳	اثین یهود
۴۴	اثین مسیحیت

فصل سوم: رسول خدا از تولد تا بعثت ۴۵

تولد و دوران کودکی نبی مکرم اسلام ۴۷

دوران نوجوانی حضرت محمد(ص) ۴۹

جنگ‌های فجار ۵۲

حلف الفضول (پیمان جوانمردان) ۵۵

ازدواج با خدیجه ۵۶

نصب حجرالاسود ۵۸

فصل چهارم: رسالت پیامبر اکرم(ص) ۶۱

پیشینه نبی - هجرت محمد(ص) قبل از نزول وحی ۶۳

بررسی دیدگاه شیعیان و اهل سنت بر طبق آیات قرآن کریم ۶۶

چگونگی نزول وحی ۶۷

نخستین ایمان آورندگان ۶۹

دوران دعوت مخفی ۷۰

انذار خویشاوندان ۷۰

دعوت عمومی ۷۲

هجرت به حبشه ۷۷

افسانه غرانیق ۸۰

نقد افسانه غرانیق ۸۲

شعب ابو طالب و تحریم اقتصادی ۸۴

واقعه اسراء و معراج ۸۸

پیمان عقبه اول ۸۸

پیمان عقبه دوم ۸۹

فصل پنجم: هجرت و غزوات پیامبر اکرم(ص) ۹۱

توطئه دارالندوه ۹۳

آغاز هجرت ۹۴

سال اول هجرت ۹۵

تأسیس مسجد ۹۷

نخستین پیمان نامه عمومی در اسلام ۹۸

متن این عهد نامه در منابع تاریخ اسلام چنین آمده است: ۹۹

۱۰۳	سال دوم هجرت
۱۰۴	غزوه وَدَّان (ابواء)
۱۰۴	غزوه بواط
۱۰۵	غزوه عُسَیره
۱۰۵	تغییر قبله
۱۰۷	غزوه بدر
۱۰۸	نکات قابل توجه در جنگ بدر
۱۰۹	غزوه بنی قَیْنُقاع
۱۱۱	غزوه احد
۱۱۵	غزوه بنی نضل
۱۱۷	دیگر حوادث مهم سال چهارم هجرت
۱۱۹	غزوه بنی شَکَکَه
۱۲۳	حوادث مهم سال پنجم هجرت
۱۲۳	سال ششم هجرت
۱۲۳	صلح حدیبیه و بیعت رضوان
۱۲۵	نکات کوتاه در مورد صلح حدیبیه
۱۲۵	برخی دیگر از حوادث سال ششم
۱۲۷	سال هفتم هجرت
۱۲۷	غزوه خیبر
۱۲۸	عمره القضاء
۱۲۹	سال هشتم هجرت
۱۲۹	غزوه موته
۱۳۰	فتح مکه
۱۳۵	غزوه حُنین
۱۳۷	سال نهم هجرت
۱۳۷	غزوه تبوک
۱۳۹	سال وفود
۱۳۹	جریان مباحله
۱۴۰	ابلاغ آیدی برائت توسط حضرت علی (ع)
۱۴۱	سال دهم هجرت
۱۴۲	ماجرای غدیر خم
۱۴۴	سال یازدهم هجرت

مقدمه

صلوات و دلتوات پی‌درپی نثار رسولش محمد مصطفی صلی الله، ریحان باغ
بلاغ، اشرف انبیاء مع‌رم اسرار کبریا، درود و سلام بر اهل بیت عصمت و
طهارت. به طور کلی، رجوع هر حادثه و پدیده‌ای در بستر تاریخ، معلول،
اسباب و علل و زمینه‌های سببی است و دانش پژوه، برای یافتن این زمینه
ها و عوامل، مجبور است که آن اتفاقات را بر بستر تاریخی‌اش، بررسی کرده
و زمینه‌های دور و نزدیک آن را دریابد و بن‌نبرد نقش رسول خداوند در
نجات انسان‌ها از ضلالت و گمراهی به هدایت و یاری‌کاری بس عظیم
و دشوار بوده که بیان و ترسیم این شگفتی‌ها نیازمند نگارش پژوهشهای متعدد
می‌باشد. بدون درک تاریخ صدر اسلام درک زندگی کنونی مسلمانان میسر
نیست بنابراین مطالب این کتاب با نگاهی نو به تاریخ صدر اسلام که حاصل
سال‌ها تلاش و زحمت این حقیر می‌باشد در شش فصل تنظیم شده است.
در فصل اول برخی از منابع دسته اول تاریخ صدر اسلام نقد و بررسی شده
است. در فصل دوم اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عربستان

در سال‌های قبل از ظهور اسلام بررسی شده است.

فصل سوم با عنوان رسول خدا از تولد تا بعثت می‌باشد و به حوادث مهم زندگی رسول خدا در این دوره چهل ساله مانند جنگ فجار، حلف الفضول، نصب حجرالاسود و ازدواج با حضرت خدیجه پراخته شده است.

فصل چهارم که با عنوان رسالت پیامبر اکرم (ص) می‌باشد این دوران خودش به ۱۳ ساله مکی و ۱۰ ساله مدنی تقسیم می‌شود. و در آن مسائلی همچون دعوت مخفی و آشکار پیامبر، مخالفت‌های مشرکان با پیامبر و آزار و شکنجه آن - هجرت و پیروانش، تدابیر رسول خدا برای در امان ماندن از شر مشرکان از قبیل فرستادن امانان به حبشه و در نهایت دعوت مردم مدینه به اسلام، بستن پیمان‌های عده اول و دوم با آنها و هجرت به مدینه مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

فصل پنجم دربرگیرنده دوره ده ساله هجرت تا رحلت پیامبر است که به دوره مدنی نیز معروف است. در این فصل در مورد تشکیل حکومت اسلامی در مدینه، نحوه برخورد پیامبر با یهودیان، مشرکان و منافقان، سریه‌ها و غزوات مهم پیامبر، نحوه گسترش اسلام در شبه جزیره عربستان و دعوت سران و پادشاهان خارج از شبه جزیره مثل ایران و روم به دین اسلام و سایر حوادث و اتفاقات مهم مرتبط با مسلمانان با نگرشی نو بررسی شده است.

در فصل ششم دوره خلفای راشدین از رحلت پیامبر اکرم (ص) در ابتدای سال یازدهم هجری تا شهادت حضرت علی (ع) در رمضان سال چهارم هجری بررسی و تحلیل است. در این فصل به سقیفه بنی ساعده که در همان

روزِ رحلت پیامبر برگزار شد و ابوبکر به خلافت و جانشینی آن حضرت برگزیده شد، دوره خلافت ابوبکر (۱۱-۱۳ ه.ق)، عمر (۱۳-۲۳ ه.ق)، عثمان (۲۳-۳۵ ه.ق) و حضرت علی (ع) (۳۵-۴۰ ه.ق)، نحوه خلافت و اداره جامعه اسلامی توسط هر کدام از آنها، جنگ‌های رده و حقیقت از دین برگشتگان، فتوحات اسلامی در ایران و روم و شمال آفریقا، نحوه تقسیم بیت‌المال و عزل و نصب‌ها در دوره هر یک از خلفا و مسائل مهم هر دوره با نگاهی نو بررسی شده است.

اما آنچه موجب تفاوت این اثر با دیگر آثار فراوانی که در این موضوع نگارش و تدوین شده است، در بیان موضوعاتی چون پیشینه دینی رسول خدا قبل از بعثت، تحلیل مسئله مهاجرت به حبشه، نحوه از بین رفتن تحریم شعب ابی طالب (ع)، نقد و بررسی آسمانه غرانیق، جریان سقیفه و همچنین جنگ‌های رده و حقیقت از دین برگشتگان می‌باشد. ضمائم کتاب هم با ارائه نقشه‌های غزوات مهم رسول خدا با مشایخ و پیش آراسته شده است.